

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
З ДИСЦИПЛІНИ «ВИДАТНІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ»
НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ (12.03.-03.04.2020)
Доцент О.В.Герінбург**

Графік навчального процесу

Тиждень	Дата	Вид заняття	Тема
А (16.03.-20.03.)	18.03.	Лекція	№ 3 Формування пантеону знакових постатей національної історії та культури
Б (23.03.-27.03.)	25.03.	Семинар	№ 2 Видатні діячі давньої та середньовічної історії України
А (30.03.-03.04.)	01.04.	Лекція	№ 4 Біографічні матеріали про діячів України в інтернет-просторі: огляд вітчизняних сайтів

ЗАВДАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекція № 3

**ФОРМУВАННЯ ПАНТЕОНУ ЗНАКОВИХ ПОСТАТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ТА
КУЛЬТУРИ**

Завдання для студентів:

1. Ознайомитися з науковими публікаціями з теми лекційного заняття, зазначених у списку рекомендованої літератури.
 2. Зробити конспект за планом заняття.
- Примітка: перевірка конспектів здійснюватиметься після завершення карантину.

План заняття

1. Теоретичні проблеми осмислення постатей вітчизняної історії та культури як знакових.
2. Етапи формування в Україні пантеону знакових постатей: ХІХ ст., радянська доба, незалежна Україна.
3. Державні і суспільні проекти, що сприяли формуванню галереї видатних діячів українського минулого.

Список рекомендованої літератури:

1. Брайчевська О. А., Ляшко С. М., Чишко В. С. Про традиції та джерелознавчу базу національної біографічної школи (кінець Х – початок ХХ ст.) // Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 1996. - Вип. 1. - С. 29-44. Режим доступу: http://ub.nbu.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ubi_1996_1_7
2. Литвинова Т. Ф. Історико-біографічний напрям у дослідженні суспільної думки України (18-початок 19 ст.) // Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 1999. - Вип. 2. - С. 34-39. Режим доступу: <http://ub.nbu.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=>

20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ubi_1999_2_6

3. Попик В. І. Знакові імена української історії та культури //Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 2016. - Вип. 14 - С. 8-28. Режим доступу: http://ub.nbuiv.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ubi_2016_14_4
4. Попик В. І. Проблеми розвитку біографічних досліджень та формування вітчизняних біобібліографічних інформаційних ресурсів // Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 2005. - Вип. 3. - С. 15-27. Режим доступу: http://ub.nbuiv.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ubi_2005_3_3

Лекція № 4

БІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ ПРО ДІЯЧІВ УКРАЇНИ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ: ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНИХ САЙТІВ

Завдання для студентів:

1. Ознайомитися з науковими публікаціями з теми лекційного заняття, зазначених у списку рекомендованої літератури.
 2. Зробити конспект за планом заняття.
- Примітка: перевірка конспектів здійснюватиметься після завершення карантину.

План заняття

1. Формування електронного Українського національного біографічного архіву.
2. Проблема психологічного дискомфорту («страх неповноти пошуку») під час фахового пошуку інформації в мережі Інтернет.
3. Огляд вітчизняних сайтів, що містять біографічні матеріали про діячів України, та їх структури.

Список рекомендованої літератури:

1. Муріна С. В. Біографічні матеріали про діячів України в Інтернет-просторі: огляд вітчизняних сайтів // Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 2012. - Вип. 9. - С. 231-238. Режим доступу: http://ub.nbuiv.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ubi_2012_9_12
2. Попик В. І. Проблеми формування електронного Українського біографічного архіву // Студії з архівної справи та документознавства . – Т. 12. – 2004. – С. 193–107. Режим доступу: http://irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sasd_2004_12_19.pdf
3. Попик В. І. Колективний портрет нації в Інтернеті //Українська біографістика : зб. наук. пр.- Київ. - 2013. - Вип. 10 - С. 8-24. Режим доступу: http://ub.nbuiv.gov.ua/cgi-bin/ubi/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UBI&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ubi_2013_10_4

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття № 2

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ДАВНЬОЇ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Завдання для студентів:

Зі списку постатей, наведених у плані заняття, обрати 2 персоналії та підготувати про них інформацію з обов'язковими компонентами:

- життя та діяльність історичного діяча
- опис діяча в історичних творах
- оцінка його діяльності в науковій літературі
- образ історичного діяча в художніх творах
- бібліографічний список про життя та діяльність історичного діяча
- тестові завдання про історичну особу (не менше 10 запитань).

Примітка 1. При складанні тестових запитань бажано орієнтуватися на запитання, наведені для прикладу наприкінці файлу.

Примітка 2. Строк виконання та здачі на перевірку - не пізніше 06.04.2020 р.
Виконану роботу можна надіслати на поштову адресу ejburg@ua.fm, обов'язково вказавши у темі листа прізвище виконавця, факультет і групу, або здати на перевірку в ауд. 601 головного корпусу.

План заняття

1. Легендарні постаті давньої доби української історії:

- Скіфський цар Атей
- Антський князь Бож
- Полянський князь Кий
- Князі Асколь і Дір

2. Видатні постаті княжої доби:

- Віщий Олег
- Ігор Рюрикович
- Святослав Ігоревич
- Володимир Великий
- Ярослав Мудрий
- Володимир Мономах
- Данило Галицький

Список рекомендованої літератури:

1. Базильчук Г. К. Словник-довідник з історії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. К. Базильчук; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К.: МАУП, 2005. – 366 с.
2. Видатні постаті України: біографічний довідник / голов. ред. Г. В. Щокін; Міжрегіональна академія управління персоналом; Книжкова палата України. - К.: МАУП, 2004. - 872 с.
3. Войтович Л.В. Княжа доба: портрети еліти: монографія / Л. В. Войтович; Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Біла Церква: Видавець Олександр Пшонківський, 2006. – 782 с.
4. Гусак С.В. Легендарні постаті України: для дітей серед. шк. віку / С. В. Гусак. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 95 с. – (Моя Україна).
5. Гусев В.І. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст.: Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев (кер. кол. авт.), В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев, О. Г. Сокирко, В. І. Червінський. – К.: Вища школа, 2002. – 359 с.

6. Дашкевич Я.Р. Постаті: нариси про діячів історії, політики, культури / Ярослав Дашкевич; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Львів. від-ня. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів: Піраміда, 2007. – 807 с.
7. Історія України в особах IX - XVIII ст. / В. Замлинський, І. Войцехівська та ін. – К.: Україна, 1993. – 395 с.
8. Клімов, А. А. Видатні українці : довідник / А. А. Клімов. – Харків: Веста, 2010. – 222 с. – (Малий довідник).
9. Костомаров М. Галерея портретів: Біографічні нариси / М. Костомаров. – К.: Веселка, 1993. – 324 с. – (Золоті ворота).
10. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М. Ф. Котляр, В. А. Смолій. – К.: Час, 1994. – 328 с.
11. Харченко, Т. М. 100 знаменитих людей України / Т. М. Харченко, О. Ю. Очкурова, И. І. Рудичева. – Харків: Фоліо, 2004. – 511 с. : іл. – (100 знаменитих).

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. «І звелів Олег своїм воїнам зробити колеса й поставити на них кораблі. І з попутним вітром підняли вони вітрила й пішли з боку поля до міста. Греки ж, побачивши це, злякались і сказали через послів Олегові: “Не губи міста, дамо тобі данини, якої забажаєш!”»

В уривку з історичного джерела описано події походу київського князя на

- А. Ігіль
- Б. Доростол
- В. Іскоростень
- Г. Константинополь

2. Коли відбулися події, засвідчені в уривку з літопису та зображені на мініатюрі?

«І на другий день призвав Ігор послів і прийшов на пагорби, де стояв Перун. І поклали руси оружжя своє, і щити, і золото, і присягнув Ігор, і мужі його, і скільки було поган-русів. А християн-русів водили присягати в церкву святого Іллі»

- А. 860 р.
- Б. 882 р.
- В. 911 р.

Г. 944 р.

3. Укажіть портрет історичного діяча, про якого йдеться:
«Сам був хоробрий і легкий. Ходячи, як пардус, багато воєн він чинив. Возів же з собою не возив, ні казана не брав, ні мяса не варив, але, потонку нарізавши конину або звірину, або воловину і на вуглях спікши, це він їв. Навіть шатра він не мав, а пітник слав і сідло клав у голову»

А.

Б.

В.

Г.

4. Спираючись на подану карту, можна схарактеризувати зовнішньополітичну діяльність князя

- А. Аскольда.
- Б. Олега.
- В. Ігоря.
- Г. Святослава.

5. Оберіть три відповіді на запитання:

У яких уривках з історичних джерел ідеться про великого князя київського Святослава Ігоревича?

1. «...на другий день посилає до імператора просити миру за такою умовою: [русичі] повинні віддати [візантіяцям] Доростол..., [візантіяці] повинні дозволити привозити до себе хліб...»
2. «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, - а голова його була срібна, а вус - золотий, - і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»
3. «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозар, і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»
4. «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав - ту...»
5. «...побачив, що церкву завершено, він помолився Богу, говорячи: «Осе даю церкві сій, святій Богородиці, од маєностей своїх десяту частину. Якщо се одмінить хто, - хай буде проклят...»
6. «Прийшов [князь] у Переяславець. І послав до греків послів, говорячи: «Хочу йти на вас»... І пішов до Царграда, розоряючи міста. І дали йому данину... І повернувся він у Переяславець...»
7. «Тепер же поручаю я, - замість себе - стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду - Переяслав, а Ігорю - Володимир, а В'ячеславу - Смоленськ...»

6. Яка мініатюра з літопису ілюструє період правління князя Володимира Великого?

А

Б

В

Г

7. Розташуйте у хронологічній послідовності:
- А. коронація Данила Галицького
 - Б. битва біля м. Ярослава між військами Данила Романовича та угорсько-польською армією
 - В. утвердження Данила Романовича в Галичі
 - Г. подорож Данила Романовича до Батия
8. Установіть послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича, описаних в уривках з історичних джерел.
- А. «Данило тим часом поїхав на [Ростислава Мстиславича], і схопив його, і zostавив у нім | Києві, тисяцького| Дмитра. І оддав він Київ у руки Дмитрові, |щоб| удержати |город| проти іноплемянних народів, безбожних татар...»
 - Б. «..Данило сказав: "Не гожим є держати отчину нашу крижевникам-тампліерам |рицарям-хрестоносцям|". І пішли вони на них з великою силою, узняли город |Дорогичин| місяця березня, і старійшину |магістра| їхнього Брауна схопили, і воїнів захопили, і вернулися обидва у Володимир...»
 - В. «Тим часом |хан| Могучий прислав до Данила й Василька посла свого зі словами: "Дай Галич!" І | Данило| був у печалі великій, тому що не укріпив він був землі своєї городами. І, порадившись з братом своїм, поїхав він до Батия, кажучи: "Не дам півотчини своєї, а їду до Батия сам...»
 - Г. «У той же час прислав Папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, які означають королівський сан, кажучи: "Сину! Прийми од нас вінець королівства... Ти матимеш поміч од Папи"...»
9. Оберіть три відповіді на запитання:
Що в історії Галицько-Волинської держави пов'язано з діяльністю Лева Даниловича?
1. сприяння переселенню іноземних колоністів
 2. перенесення столиці своїх володінь до Львова

3. створення окремої Галицької митрополії
4. визнання зверхності Золотої Орди
5. прийняття титулу «короля Русі»
6. підтримка католицької церкви
7. приєднання до князівства Закарпаття та Люблінської землі

10. Про якого князя йдеться в уривку з історичного джерела:
«Він прийняв православ'я... проти нього діяла міцна група бояр. Йому закидали протегування чужинцям, сприяння німецькій колонізації й те, що він нібито хотів повернути всіх на католицизм... 1340 року його отруїли...»
- А. Роман Мстиславович
 - Б. Лев Данилович
 - В. Юрій I Львович
 - Г. Юрій II Болеслав